

YANGI O‘ZBEKISTON

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

№ 203 (1802), 2026-yil 30-sentabr, chorshanba

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

HAR BIR G‘ALABA ZAMIRIDA BUYUKLIK ZAKOSI BOR

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 29-sentabr kuni Ko‘ksaroy qarorgohida shaxmat va parashaxmat bo‘yicha O‘zbekiston terma jamoalari a‘zolari bilan uchrashib, ularga davlat mukofotlarini topshirdi.

O‘zbekistonning davlatchilik tarixi qanchalik qadimiy bo‘lsa, o‘zbek xalqining shaxmat bilan bog‘liq tarixi ham ana shunday boy va chuqur ildizlarga ega. Shu bois, shaxmat bugun O‘zbekistonda shunchaki sport turi emas, balki milliy brend darajasiga ko‘tarilgan umumxalq harakati, ta‘bir joiz bo‘lsa, yangi avlod intellektual salohiyatining bosh mezoniga aylandi.

So‘nggi yillarda o‘zbek shaxmatchilarining xalqaro maydonda qo‘lga kiritayotgan olamshumul muvaffaqiyatlari dunyo

ahlini lol qoldirmoqda. Shu o‘rinda bir jihatga alohida e‘tibor qaratish lozim: bu zafarlar aslo tasodifiy emas, balki tarixiy ildizlar, tizimli davlat siyosati va millat genofondidagi yuksak aql-zakovatning amaldagi namoyishidir.

Jahon shaxmat olimpiadasidan qiyos. Qadimiy va navqiron Samarqand shahrida ilk bor o‘tkazilgan 46-Butunjahon shaxmat olimpiadasida milliy jamoamiz erishgan tarixiy g‘alaba — olimpiada chempionligi mamlakatimiz sporti tarixiga oltin harflar bilan muhrlandi.

Tantanal marosimda buni davlatimiz rahbari alohida ta‘kidlab, ikki karra olimpiada chempioni degan yuksak va sharaflil unvon bilan barchani, butun O‘zbekiston xalqini yana bir bor tabrikhladi.

Samarqanddagi olimpiadada 200 dan ortiq mamlakatdan qariyb 2000 shaxmatchi, jumladan, kuchli grossmeysterlar va amaldagi chempionlar jam bo‘ldi.

— Shunday ulkan raqobatda O‘zbekiston bayrog‘ini eng baland ko‘tarish bu haqiqiy jasorat, katta aql-zakovat va mustahkam iroda namunasidir, — dedi davlatimiz rahbari.

Musobaqani bevosita kuzatish uchun Samarqandga 60 mingdan ortiq mehmon kelgani, joylardagi fan-hududlarda qariyb 500 ming muxlis, teleekran va internet orqali esa millionlab vatandoshimiz o‘yinlarni kuzatgani shaxmatga bugun qiziqish nechog‘liq yuqoriligini anglatadi.

Bugun O‘zbekiston dunyodagi eng kuchli shaxmatchilar mamlakatlaridan biriga aylanib ulgurdi. Xalqaro maydonda, sportchilar orasida “o‘zbek shaxmat maktabi” degan atama paydo bo‘ldi. Yosh shaxmatchilarimizning o‘yin uslubini sport mutaxassislari chuqur

o‘rganmoqda, tahlil qilmoqda. Namuna sifatida ko‘rsatmoqda. Bular bejiz emas, albatta. Yurtimizda shaxmatning rivojlanishi uzoq tarix, davlatning kuchli qo‘llab-quvvatlovi, e‘tibori va yosh avlodning olamshumul g‘alabalari bilan uzviy bog‘liq.

Prezidentimiz marosimda Samarqandda qo‘lga kiritilgan g‘alabada har bir ishtirokchining hisssasi katta ekanini qayd etdi. Qatnashchilarni nomma-nom aytib o‘tdi. Xususan, Javohir Sindorovning bir necha oy avval nomzodlar turniridagi tarixiy g‘alabasini esladi. Olimpiadada uning

kuchli raqiblar oldida ortga chekinmaganini ta‘kidladi.

Yirik musobaqada ilk bor ishtirok etgan Muhiddin Madaminovning hal qiluvchi bahsda jamoamizga oltin medal uchun zarur ochko olib bergani, Shamsiddin Vohidovning amaldagi jahon chempioniga qarshi tengma-teng kurashgani, 17 yoshli Asrorjon Omonovning sakkizta o‘yinda yettita g‘alabaga erishgani mamlakatimizda yetishib kelayotgan iste‘dodli shaxmatchilar salohiyatini ko‘rsatadi.

Davomi 2-beta

O‘ZBEKISTON VA ERON
PREZIDENTLARI TELEFON
ORQALI MULOQOT QILDILAR

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Shavkat Mirziyoyev Eron Islom Respublikasi
Prezidenti Mas‘ud Pezeshkiyon bilan telefon orqali
muloqot qildi.

Suhbat avvalida davlatimiz rahbari Eron Prezidentini tavallud kuni bilan samimiy tabriklab, unga mustahkam sog‘liq, oilaviy baxt-saodat va mas‘uliyatli davlatchilik faoliyatida ulkan muvaffaqiyatlar tiladi.

Muloqot davomida keng qamrovli hamkorlikni rivojlantirish, xususan, savdo-iqtisodiy, investitsiyaviy va madaniy-gumanitar sohalaridagi aloqalarni yanada faollashtirishga alohida e‘tibor qaratildi.

O‘zbekiston va Eron Prezidentlari mintaqaviy kun tartibi hamda bo‘ljak tadbirlar rejasi yuzasidan ham fikr almashdilar.

O‘ZA

QONUN USTUVORLIGI VA
ADOLATNI TA‘MINLASH:
ISLOHOTLAR, ULKAN NATIJALAR
VA PARLAMENTNING HISSASI

Bugun O‘zbekiston o‘z taraqqiyot yo‘lining eng shiddatli va qizg‘in davriga qadam qo‘ymoqda. Chunki ayni paytda mamlakatimizda Prezidentimiz rahbarligida “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida barcha soha va tarmoqlarni rivojlantirish, avvalo, inson qadrini yuksaltirish, xalqimiz farovonligini ta‘minlash, Vatanimizning xalqaro nufuzi va obro‘cini yanada oshirish borasidagi tarixiy islohotlar o‘z natijasini bermoqda. Ushbu natijalar har bir oila, har bir vatandoshimiz hayotida namoyon bo‘lmoqda.

O‘zbekiston mustaqillik yillarida murakkab yo‘lni bosib o‘tdi. Ayniqsa, keyingi o‘n yillikda muammolar yechimiga qaratilgan tezkor choralar, shiddatli islohotlar mamlakatimiz yetakchisining inson taqdiriga yuksak

g‘amxo‘rligini va bu boradagi qat‘iy siyosiy irodasi, oqilona qarorlarini yaqqol ifoda etdi.

Davomi 3-beta

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining
F A R M O N IO‘QITUVCHI VA MURABBIYLAR KUNI MUNOSABATI BILAN
TA‘LIM-TARBIYA TIZIMIDA ALOHIDA O‘RNAK KO‘RSATGAN XODIMLARDAN
BIR GURUHINI MUKOFOTLASH TO‘G‘RISIDA

“O‘zbekiston Respublikasi
xalq o‘qituvchisi” faxriy
unvoni bilan

Saidov Ergash Allanazarovich — Denov tumanidagi 6-umumiy o‘rta ta‘lim maktabining boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi, Surxondaryo viloyati

Saparbayev Azimbay Saburovich — Amudaryo tumanidagi 36-umumiy o‘rta ta‘lim maktabining matematika fani o‘qituvchisi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi

“O‘zbekiston Respublikasida
xizmat ko‘rsatgan xalq ta‘limi xodimi” faxriy
unvoni bilan

Shamukaramov Kamil Tuygunovich — Chinoz tumanidagi 1-umumiy o‘rta ta‘lim maktabining tasviriy san‘at va chizmachilik fani o‘qituvchisi, Toshkent viloyati

Xakimova Raxima Salijonovna — Namangan shahridagi 4-umumiy o‘rta ta‘lim maktabining boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi, Namangan viloyati

Davomi 2-beta

ISTE‘DODLAR YURTI

Shaxmat taxtasiga o‘xshaydi hayot,
Ha, u ham oq-qora rangdan iborat.
Ikkalasiga ham g‘alaba — najot,
Ikkisi ham faqat jangdan iborat.

Hislar to‘qnashadi bunda beayov,
Ehtiroslar jo‘shar misoli dovul.
Yutqazar bunda kim bo‘lsa bejilov,
Yutar kimda idrok bo‘lsa bakovul.

Pokiza qadamdan qolar nurli iz,
Barcha amal bog‘liq eng pok niyatga.
Qanday quvonmaylik farzandlarimiz,
O‘smoqda ko‘nmasdan mag‘lubiyatga.

Yurt otasi ilhaq g‘alaba xohlab,
Samarqanddan har on xushxabar kutdi.
Yaratganga shukr, ishonchni oqlab,
“Oltin avlod” barcha raqibni yutdi.

Ajdodlariga mos avlod ongida,
Tafakkur quyoshi charaqlayverar.
Bu quyosh yuz ochsa, Vatan tongida,
El yuzi yanada yaraqlayverar.

Go‘zal mujdalardan xalqimiz mamnun,
Deymiz yoshlar ko‘kka tug‘ilaversin!
Nodir iste‘dodlar yurtida har kun,
Javohir farzandlar tug‘ilaversin!

Botirjon ERGASHEV

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining
F A R M O N I

O‘QITUVCHI VA MURABBIYLAR KUNI MUNOSABATI BILAN TA’LIM-TARBIYA TIZIMIDA
ALOHIDA O‘RNAK KO‘RSATGAN XODIMLARDAN BIR GURUHINI MUKOFOTLASH TO‘G‘RISIDA

➤ Boshlanishi 1-betda

“O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan yoshlar murabbiysi” faxriy unvoni bilan

Raimov Ismatulla — Zomin tumanidagi 1-umumiy oʻrta taʼlim maktabining jamoatchilik kengashi raisi, Jizzax viloyati

Soleyev Axmadjon — Samarqand davlat universitetining oʻquv ishlari boʻyicha birinchi prorektori

“O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan ixtirochi va ratsionalizator” faxriy unvoni bilan

Kurbonov Mirtemir Shodiyevich — Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Ion-plazma va lazer texnologiyalari instituti direktorining ilmiy ishlar boʻyicha oʻrinbosari

“O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan sport ustozlari” faxriy unvoni bilan

Muqimov Botirbek Ashurovich — Oltinkoʻl tumanidagi 2-umumiy oʻrta taʼlim maktabining jismoniy tarbiya fani oʻqituvchisi, Andijon viloyati

Najmidinov Vaxiddin Ergashevich — Sportning qishki va murakkab texnik turlari boʻyicha Respublika oliy sport mahorati maktabining bahodirlar oʻyinlari va tosh koʻtarish boʻlimi murabbiysi

“O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi” faxriy unvoni bilan

Uteyeva Gulnora Lukmanovna — R. Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabining oʻzbek xalq cholgʻulari boʻlimi joʻnavozi

“Fidokorona xizmatlari uchun” ordeni bilan

Mamajanov Alijon — Fargʻona davlat universitetining tilshunoslik kafedrasii professori, Fargʻona viloyati

Meliyev Abdulhalim Xurramovich — Samarqand shahridagi “Nurli maskan” ixtisoslashtirilgan 59-maktab-internati direktori, Samarqand viloyati

Muxamedbayeva Zamira Abduljapparovna — Toshkent kimyo-texnologiya institutining Yangiyer filiali kimyoviy texnologiyalar kafedrasii professori, Sirdaryo viloyati

Nishanov Nurmuxamad Xajimamlatovich — Uchqoʻrgʻon tumanidagi 8-umumiy oʻrta taʼlim maktabining geografiya fani oʻqituvchisi, Namangan viloyati

Ochilov Shuxrat Saidovich — Buxoro tumani sport maktabining dzyudo boʻyicha murabbiysi, Buxoro viloyati

“Mehnat shuhrati” ordeni bilan

Yoʻldashev Dilmurod Karimjonovich — Shahrixon tumani ixtisoslashtirilgan maktabining fizika fani oʻqituvchisi, Andijon viloyati

Koʻchkinov Ziyodullo Axmedovich — Bandixon tumani ixtisoslashtirilgan maktabining tasviriy sanʼat fani oʻqituvchisi, Surxondaryo viloyati

Mirtadjiyeva Karamat Taxirovna — Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasining Astronomiya instituti laboratoriya mudiri

Sayimova Sarsengul Alpisbayevna — Qoraoʻzak tumanidagi 9-umumiy oʻrta taʼlim maktabining oʻzbek tili fani oʻqituvchisi, Qoraqalpogʻiston Respublikasi

Safarov Eshkabil Yuldashovich — Oʻzbekiston Milliy universitetining geodeziya, kartografiya va kadastr kafedrasii professori

Uzakov Zair — Qarshi davlat texnika universiteti kompyuter tizimlarining dasturiy va texnikaviy taʼminoti kafedrasii professori, Qashqadaryo viloyati

I darajali “Sogʻlom avlod uchun” ordeni bilan

Vinogradova Valentina Ivanovna — Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasining Oʻsimlik moddalarii kimyosi instituti katta ilmiy xodimi

Gofurova Saodat Musayevna — Margʻilon shahridagi 29-umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Fargʻona viloyati

Pardayev Shukurulla Bozorovich — Boyovut tumanidagi 3-umumiy oʻrta taʼlim maktabining jismoniy tarbiya fani oʻqituvchisi, Sirdaryo viloyati

Usmanova Nargiza Mirzadavlatovna — Mirzo Ulugʻbek tumanidagi 190-ixtisoslashtirilgan umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Yaxshiyeva Zuxra Ziyatovna — Jizzax davlat pedagogika universitetining tabiiy fanlar fakulteti dekani, Jizzax viloyati

II darajali “Sogʻlom avlod uchun” ordeni bilan

Abdullayeva Gulnoz Xasanovna — Urganch tumani ixtisoslashtirilgan maktab-internatining biologiya fani oʻqituvchisi, Xorazm viloyati

Bekmurodova Sojida Oʻralovna — Yakkasaroy tumanidagi 160-ixtisoslashtirilgan maktabining texnologiya fani oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Isakova Mavlyuda Raxmanovna — Maktabgacha taʼlim tashkilotlari direktor va mutaxassislarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish institutining pedagogika va psixologiya kafedrasii dotsenti

Muratova Gulbaxor Kamilevna — Yunusobod tumanidagi “Erudite education” nodavlat taʼlim muassasasi rahbari, Toshkent shahri

Nurova Nargiza Tashevna — Karmana tumanidagi alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan 25-maktab-internatining yakka eshitish fani oʻqituvchisi, Navoiy viloyati

Xakimova Abidaxon Azimjonovna — Asaka tumanidagi 57-umumiy oʻrta taʼlim maktabi direktori, Andijon viloyati

Xoliqov Toʻraqul Joʻrayevich — Gʻijduvon tumanidagi 28-umumiy oʻrta taʼlim maktabining jismoniy tarbiya fani oʻqituvchisi, Buxoro viloyati

Shodiyev Bektosh Shokirovich — Kattaqoʻrgʻon tumanidagi 1-ixtisoslashtirilgan maktabining matematika fani oʻqituvchisi, Samarqand viloyati

“Doʻstlik” ordeni bilan

Angela Papenburg — Germaniya Federativ Respublikasining “GP Günter Papenburg AG” kompaniyasi direktorlar kengashi aʼzosi

Bayriyeva Almagul Qurbanovna — Qoraqalpogʻ davlat universitetining siyosatshunoslik va maʼnaviyat asoslari kafedrasii mudiri

Begisheva Laura Dyusheyevna — Xonobod shahridagi 2-umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Andijon viloyati

Buzikova Gulsina Fayazovna — Yashnobod tumanidagi “Diplomat international school” nodavlat taʼlim muassasasining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Imamov Erkin Zunnunovich — Toshkent axborot texnologiyalari universitetining fizika kafedrasii professori

Kan Lyudmila Nikolayevna — Yashnobod tumanidagi 10-bolalar musiqa va sanʼat maktabining fortepiano sinfi oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Kandregula Ganga Bhavani Santosh Kumari — Oʻzbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab taʼlimi vazirligining Xorijiy mutaxassislarni jalb qilish boʻyicha ekspertlar kengashi aʼzosi

Mattias Klingenberg — Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyati (GIZ)ning “Oʻzbekistonda kasbiy taʼlim tizimini isloh qilish va modernizatsiya qilish jarayonini qoʻllab-quvvatlash” loyihasi rahbari

Muratkin Valeriy Nikolayevich — Bektemir tumanidagi 1-sport maktabining yoʻriqchi-uslubchisi, Toshkent shahri

Razova Batpa Pazilovna — Boʻstonliq tumanidagi 1-umumiy oʻrta taʼlim maktabining biologiya fani oʻqituvchisi, Toshkent viloyati

Sattorov Bobonazar Nufillayevich — Kasbi tumani 1-texnikumi direktori, Qashqadaryo viloyati

Fu Zengzheng — Oʻzbekiston-Xitoy kasbiy taʼlim alyansi bosh kotibining oʻrinbosari

II darajali “Salomatlik” ordeni bilan

Abdurafikova Dildora Abduvaxidovna — Ohangaron shahridagi alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan 7-maktab logopedi, Toshkent viloyati

Abduraxmonova Nigora Xudoyberdiyevna — Abu Ali ibn Sino nomidagi Termiz jamoat salomatligi texnikumi direktorining oʻquv ishlari boʻyicha oʻrinbosari, Surxondaryo viloyati

Mamarasulov Toʻlqinjon Mirzaevich — Qarshi davlat universitetining tibbiyot fakulteti kafedra mudiri, Qashqadaryo viloyati

Turdiyoyev Abdugʻani Abdugʻapparovich — Fargʻona shahridagi nogironligi boʻlgan bolalar uchun “Gʻamxoʻrlik” markazi direktori, Fargʻona viloyati

“Mardlik” ordeni bilan

Allambergenova Nigora Gulmurzayevna — Qonlikoʻl tumanidagi 2-umumiy oʻrta taʼlim maktabining oʻzbek tili fani oʻqituvchisi, Qoraqalpogʻiston Respublikasi

Musayev Mirzaxmat Baymatovich — Oʻzbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasining Ot sporti boʻyicha respublika oliy sport mahorati maktabi murabbiysi

Kushmurotov Elmurot Jurakulovich — “University of innovation technologies” nodavlat taʼlim muassasasi taʼsischisi, Qoraqalpogʻiston Respublikasi

Safarov Suhrobjon Yangiboy oʻgʻli — Jarqoʻrgʻon tumani sport maktabi direktori, Surxondaryo viloyati

Yunusov Axmadali Xaydaraliyevich — Uchkhoʻprik tumani 2-texnikumining jismoniy tarbiya fani oʻqituvchisi, Fargʻona viloyati

“Sogʻlom turmush” medali bilan

Aliyeva Nargiza Ziyodillayevna — Navoiy pedagogika texnikumining pedagogika psixologiyasi fani oʻqituvchisi, Navoiy viloyati

Boboyev Poʻlat Jumaboyevich — Hazorasp tumanidagi 8-umumiy oʻrta taʼlim maktabining geografiya fani oʻqituvchisi, Xorazm viloyati

Gadoyev Azizbek Ixomovich — Guliston shahridagi “Bolajonlar xonadonim quvonchi” oilaviy bolalar uyi rahbari, Sirdaryo viloyati

Yevstafyeva Oksana Shukurovna — Mirzo Ulugʻbek tumanidagi 190-ixtisoslashtirilgan umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Mukumova Shaxnoza Buranovna — Qarshi ixtisoslashtirilgan madaniyat maktabining musiqa nazariyasi va fortepiano boʻlimi oʻqituvchisi, Qashqadaryo viloyati

Pardayeva Gavhar Doniyorovna — Samarqand shahridagi Prezident maktabining kimyo fani oʻqituvchisi, Samarqand viloyati

Umirzakov Alisher Abdikasimovich — Ohangaron tumanidagi “Ilgʻor kichiktoylar” oilaviy nodavlat maktabgacha taʼlim tashkiloti rahbari, Toshkent viloyati

Xalmatov Komil Turniyazovich — Respublika velosport mahorat maktab-internati direktori

Ergasheva Firyuza Davlatovna — Kogon shahridagi “Anisayo” oilaviy nodavlat maktabgacha taʼlim tashkiloti tarbiyachisi, Buxoro viloyati

“Jasorat” medali bilan

Yembergenova Gulnara Joldasbayevna — Nukus shahridagi “Baxtli oila” oilaviy bolalar uyi rahbari, Qoraqalpogʻiston Respublikasi

Ziyotov Farrux Saodilla oʻgʻli — Qarshi shahridagi “Nurli maskan” ixtisoslashtirilgan 18-maktab-internatining ingliz tili fani oʻqituvchisi, Qashqadaryo viloyati

Karshiyeva Gulnoza Turakulovna — Tomdi tumani ixtisoslashtirilgan maktab-internatining matematika fani oʻqituvchisi, Navoiy viloyati

Roʻzmetova Laylo Xudoyorovna — Nurobod tumanidagi 78-umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Samarqand viloyati

“Sodiq xizmatlari uchun” medali bilan

Mamatova Nazokat Sharipbayevna — Urganch shahridagi alohida taʼlim ehtiyojlari boʻlgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan 32-maktab-internati direktori, Xorazm viloyati

Moʻminov Fazliddin Xusniddin oʻgʻli — Oʻzbekiston Respublikasi Oliy taʼlim, fan va innovatsiyalar vazirligining Yigʻma-axborot va hududiy masalalarni muvofiqlashtirish boshqarmasi boshligʻi

Rasulov Sodiq Saʼdullayevich — Isteʼdodli yoshlarni qoʻllab-quvvatlash “Ulugʻbek” jamgʻarmasi direktorining oʻrinbosari

Tolipov Shoxjonxon Ulugʻbek oʻgʻli — Buyayda tumanidagi “Vin” masʼuliyati cheklangan jamiyati rahbari, Fargʻona viloyati

Xamdamov Nodir Muxamatovich — Kogon shahridagi “Akbarjon barakat” masʼuliyati cheklangan jamiyati taʼsischisi, Buxoro viloyati

“Kelajak bunyodkori” medali bilan

Abdubekova Madina Rovshan qizi — Yunusobod tumanidagi 1-bolalar musiqa va sanʼat maktabining vokal sinfi oʻqituvchisi, Toshkent shahri

Atoyev Abubakir Izattillo oʻgʻli — Buxoro davlat texnika universitetining elektr va energetika muhandisligi kafedrasii oʻqituvchisi, Buxoro viloyati

Sangirov Jumaniyoz Alijon oʻgʻli — Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Tarix institutining Yosh olimlar kengashi raisi oʻrinbosari

Xasanov Azizbek Erkin oʻgʻli — Navoiy shahridagi 1-ixtisoslashtirilgan maktab-internatining matematika fani oʻqituvchisi, Navoiy viloyati

Shukurullayeva Mohinur Baxrom qizi — Taxiatchos tumanidagi 6-maktabgacha taʼlim tashkiloti tarbiyachisi, Qoraqalpogʻiston Respublikasi

Yuldashev Farrux Xudayarovich — Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Taʼlim sifatini taʼminlash milliy agentligining raqamlashtirish va axborot texnologiyalari guruhi rahbari

O‘zbekiston Respublikasi
Prezidenti

Toshkent shahri,
2026-yil 29-sentabr

Gʻiyosov Xasan Mamirovich — Sharof Rashidov tumani ixtisoslashtirilgan maktabining informatika fani oʻqituvchisi, Jizzax viloyati

Ismoilova Odinaxon Abdukaxxarovna — Izboskan tumanidagi 19-umumiy oʻrta taʼlim maktabining iqtisod fani oʻqituvchisi, Andijon viloyati

Yoʻldosheva Nasiba Maxsud qizi — Gurlan tumanidagi “Yoʻldosheva Nasiba” oilaviy nodavlat maktabgacha taʼlim tashkiloti tarbiyachisi, Xorazm viloyati

Kamalov Neʼmatjon Bahodirovich — Bogʻot tumani ixtisoslashtirilgan maktabining matematika fani oʻqituvchisi, Xorazm viloyati

Kattayeva Shahnoza Shodiyevna — Navoiy shahridagi 18-umumiy oʻrta taʼlim maktabining ingliz tili fani oʻqituvchisi, Navoiy viloyati

Kurbanova Iroda Djalalovna — Qoʻqon shahridagi 1-ixtisoslashtirilgan maktabining matematika fani oʻqituvchisi, Fargʻona viloyati

Qulmanova Nodira Eshdavlat qizi — Jarqoʻrgʻon tumani ixtisoslashtirilgan maktabining biologiya fani oʻqituvchisi, Surxondaryo viloyati

Mengliyeva Xursand Rajabovna — Nishon tumanidagi 35-umumiy oʻrta taʼlim maktabining ona tili va adabiyot fani oʻqituvchisi, Qashqadaryo viloyati

Mirxamitova Dilorom Xudayberdiyevna — Olmaliq davlat texnika institutining metallurgiya va kimyoviy texnologiyalar fakulteti dekani, Toshkent viloyati

Murodova Marziya Majitovna — Vobkent tumanidagi 18-umumiy oʻrta taʼlim maktabining ona tili va adabiyot fani oʻqituvchisi, Buxoro viloyati

Pardayeva Yulduz Ibragimovna — Halima Xudoyberdiyeva nomidagi ijod maktabining ona tili va adabiyot fani oʻqituvchisi, Sirdaryo viloyati

Sadinov Abror Samadovich — Paxtachi tumani 1-texnikumi direktori, Samarqand viloyati

Sadullayeva Nigora Ruslanovna — Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Ijtimoiy himoya milliy agentligi tizimidagi Koʻp funksional inklyuziv-resurs markazi direktorining oʻrinbosari

Sangirova Zamira Bozorboyevna — Taʼlimni rivojlantirish respublika ilmiy-metodik markazining pedagogik mahorat va inklyuziv taʼlimni rivojlantirish boʻlimi boshligʻi

Sobitov Axmadjon Marxamatovich — Mirobod tumanidagi “Novda Edutainment” yangi avlod darsliklarini tayyorlash jamiyati rahbari, Toshkent shahri

Sulaymonov Talʼat Xayotjonovich — Yangiobod tumanidagi 7-umumiy oʻrta taʼlim maktabi direktori, Jizzax viloyati

Temirova Adolat Avazzanovna — Yangiyoʻl agrotexnologiyalar texnikumining ishlab chiqarish taʼlimi ustasi, Toshkent viloyati

Tohirov Doniyor Baxtiyor oʻgʻli — Chust tumani ixtisoslashtirilgan maktabining kimyo fani oʻqituvchisi, Namangan viloyati

Umarova Muazzam Ergashevna — Shahrisabz tumanidagi 6-umumiy oʻrta taʼlim maktabining tarix fani oʻqituvchisi, Qashqadaryo viloyati

Umarova Saidaxon Pulatovna — Yangiqoʻrgʻon tumanidagi 10-umumiy oʻrta taʼlim maktabining ingliz tili fani oʻqituvchisi, Namangan viloyati

Urunov Anvar Jamoliddinovich — Namangan shahridagi “LSL school” xususiy maktabi direktori, Namangan viloyati

Xolxodjayev Boxodir Asatullayevich — Toshkent davlat texnika universitetining oliy matematika kafedrasii dotsenti

Xudoyberdiyev Dilshod Anorboy oʻgʻli — Toshkent shahridagi Prezident maktabining kimyo fani oʻqituvchisi

Choriyeva Nilufar Shaydullayevna — Muzrabot tumanidagi 34-umumiy oʻrta taʼlim maktabining boshlangʻich sinf oʻqituvchisi, Surxondaryo viloyati

O‘zbekiston Respublikasi
Prezidenti

Toshkent shahri,
2026-yil 29-sentabr

HAR BIR G‘ALABA ZAMIRIDA BUYUKLIK ZAKOSI BOR

➤ Boshlanishi 1-betda

Davlatimiz rahbari ayollar terma jamoalarimiz ham olimpiadada katta iroda va matonat koʻrsatganini taʼkidladi. Birinchi jamoa 11 turning yettitasida gʻalaba qozonib, dunyoning kuchli shaxmat mamlakatlari vakillari bilan tengma-teng bahs olib bordi. Afruza Hamdamova, Gulruhbegim Tohirjonova, Umida Omonova, Nilufar Imomqoʻziyeva, Guldona Karimova va boshqa shaxmatchi qizlarning mehnati alohida eʼtirof etildi.

Oʻzbekiston olimpiadada erkaklar va ayollar oʻrtasida jami oltita terma jamoa bilan qatnashdi. Erkaklar oʻrtasidagi ikkinchi jamoamiz jahon reytingida oltinchi oʻrinda turgan Niderlandiya terma jamoasini yirik hisobda magʻlub etdi. Davlatimiz rahbari buni ham muhim yutuq deb baholadi.

— Bizda 2-3 nafar shaxmatchi emas, balki butun boshli kuchli avlod bor, desak, bu ham haqiqat, — dedi Prezidentimiz. Bu avlod va uning ortidan kelayotgan yoshlar jahon shaxmatida hali koʻplab yutuqlarga erishishiga ishonch bildirdi.

Mamlakatimizda sportni ommalashtirish, jumladan, shaxmatni rivojlantirishga qaratilayotgan alohida eʼtibor va bu borada

yaratib berilayotgan zamonaviy sharoitlar natijasi oʻlaroq, shaxmatchilarimiz Chennai — 2022 olimpiadasidan keyin jonajon Oʻzbekistonimizda ikkinchi bor chempionlikni qoʻlga kiritdi. Qisqa muddatda ikkinchi bor shunday yuksak gʻalabaga erishish oʻz-oʻzidan boʻlmaydi, albatta. Nazarimizda, buning ikkita asosiy sababi bor.

Birinchisi, Oʻzbekiston zamini azaldan ilm-fan va tafakkur markazi boʻlib kelgan. Dunyo tamadduniga mislsiz hissa qoʻshgan koʻplab daholarni yetishtirgan bu yurtda fikrlash, mantiq va strategiya madaniyati asrlar davomida shakllangan.

Shaxmat insondan faqat donalar surishni emas, balki chuqur sabr, mustahkam xotira, aniq hisob-kitob, strategik tafakkur va yengilmas irodani talab etadi. Bugungi yosh grossmeysterlarimiz erishayotgan olamshum muvaffaqiyatlar zamirida ana shu buyuk meros bor. Boshqacha aytganda, ularning qonida buyuk ajdodlarimizning intellektual kodi va mantiqiy fikrlash geni yashamoqda. Natijada bugungi avlod vakillari dunyoning eng kuchli aql sobhilariga qarshi hech qanday hayajonsiz dona surmoqda.

Xalqimiz tabiatan shoshma-shosharliknii yoqtirmaydi. Yetti oʻlchab, bir kesish amali

milliy falsafamizga chuqur singib ketgani boisi ham shunda boʻlsa kerak. Bu xususiyat shaxmat taxtasida eng ogʻir, tang vaziyatlarda ham grossmeysterlarimizning raqibdan ustun kelishini taʼminlamoqda.

Ikkinchisi, oʻzbek shaxmatining oltin davri boshlanishiga eng katta turtki bergan omil sohaga davlat darajasida qaratilgan eʼtibor va tizimli siyosatdir.

Shaxmat kabi murakkab sanʼatning mamlakat miqyosida ommalashishi faqat iqtidorlilarga bogʻliq emas. Buning uchun kuchli tizim va qoʻllab-quvvatlovchi muhit kerak. Agar mamlakatimizda shaxmat rivoji uchun yetarli sharoit va toʻgʻri tizim yaratilmaganida milliy genofonddagi yuqori salohiyat yashirincha qolib ketardi, ehtimol.

Keyingi yillarda mamlakatimizda shaxmat shunchaki sport emas, millatning intellektual salohiyatini yuksaltirish vositasi sifatida koʻrildi. Bu borada shaxmatning maktabgacha taʼlim va maktab dasturlariga kiritilishi inson kapitaliga yoʻnaltirilgan eng samarali investitsiya boʻldi. Zero, davlatimiz rahbarining bevosita tashabbusi bilan bolalikdanoq mantiqiy fikrlaydigan avlod ulgʻayishi uchun poydevor qoʻyildi.

Mamlakatimizda isteʼdodli shaxmatchilar koʻp boʻlgan. Biroq ilgari ularni qoʻllab-

quvvatlaydigan va birlashtiradigan tizim yetishmasdi. Soʻnggi yillarda sportning ushbu turini rivojlantirish va ommalashtirish boʻyicha chora-tadbirlar koʻlami kengaydi. Xususan, Prezidentimizning 2021-yil 14-yanvardagi “Shaxmatni yanada rivojlantirish va ommaviylashtirish hamda shaxmatchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi qarori asosida tizimli islohotlar amalga oshirildi. Shaxmat aholi oʻrtasida keng targʻib qilinib, uni ommaviy sport turiga aylantirish, oʻsib kelayotgan yosh avlodning intellektual va madaniy rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratildi. Iqtidorli yoshlarni tanlash, saralab olish va ularni professional shaxmatchilar hamda xalqaro grossmeysterlar sifatida tayyorlash tizimi yoʻlga qoʻyildi. Trenerlar uchun munosib mehnat sharoiti yaratildi. Qisqasi, Oʻzbekiston shaxmat maktabini yaratish ishlari yanada mustahkamlandi.

Bugungi gʻalabalar, yutuqlar, eʼtiroflar, hozir 17 shaxmatchimiz xalqaro grossmeyster unvoniga sazovor boʻlgani ana shunday saʼy-harakatlar samarasidir.

Mamlakatimizda bu borada tajriba yetarli, qoʻlga kiritilayotgan natijalar kam emas. Kelajagimiz boʻlgan oʻsmirlarga, yoshlarga

namuna, aql, bilim, sabr, intizom va gʻalabaga ishonch timsoi vazifasini oʻtaydigan chempionlarimiz bor. Muhimi, yutuqlar bilan cheklanib qol olmaydi. Har bir viloyat, tuman va mahallada iqtidorli bolalarni erta aniqlash, kuchli ustozlarga birkitirish va xalqaro turnirlarda muntazam qatnashishiga sharoit yaratiladi. Qizlar shaxmati va parashaxmatni rivojlantirish boʻyicha alohida tizim tashkil etiladi.

Yosh shaxmatchilarni tayyorlash imkoniyatini kengaytirish uchun Toshkent xalqaro shaxmat akademiyasining Samarqand, Xorazm va Fargʻonada hududiy filiallari ochiladi. Akademiya oliy toifali murabbiylarni tayyorlash tizimi ham yoʻlga qoʻyiladi.

FIDE reytingida 1500 dan yuqori ball toʻplagan shaxmatchilarning xususiy klublarda oʻqish xarajatining yarmi davlat tomonidan qoplab beriladi. Bu yosh isteʼdodlilarning tayyorgarligini davom ettirishiga qoʻshimcha imkoniyat yaratadi.

Mamlakatimizda “Oʻzbekiston Grand chess” milliy brendi ostida xalqaro turnirlar muntazam oʻtkaziladi. Bu shaxmatchilarimizga kuchli raqiblar bilan yurtimizda bellashish imkonini beradi.

Umuman olganda, shaxmatchilarimizning Samarqandda erishgan tarixiy muvaffaqiyati

shunchaki medallar shodasi emas. Bu xalqimiz genofondida mudrab yotgan intellektual kuchning tizimli davlat siyosati koʻmagida roʻyobga chiqishidir. Shaxmat xalqimizning jahon maydonida kuch bilan emas, aql, sabr va strategik tafakkur bilan yetakchilik qila olishini isbotlagan eng noyob ijtimoiy fenomenga aylandi.

Kecha Prezidentimiz Vatanimiz shuhratini yuksaltirishga qoʻshgan hisssasi, mahorati va jasorati uchun bir guruh shaxmatchilar, ularning ustozlari va soha vakillarini davlat mukofotlari bilan taqdirlagan edi. Tadbirda mazkur mukofotlar oʻz egalariga tantanalii topshirildi.

Uchrashuvda sportchilar, ularning ota-onalari, ustoz va murabbiylari soʻzga chiqib, davlatimiz rahbariga shaxmat sohasiga qaratilayotgan eʼtibor va yaratilgan kuch sharoitlar, yuksak eʼtirof uchun chuqur minnatdorlik bildirdi.

Mamlakatimizdagi ulugʻvor oʻzgarishlarga, yoshlarimiz zakosidagi qudratli evrilishga hamohang oʻtgan uchrashuv yakunida Prezidentimiz terma jamoalar aʼzolari va ularning ota-onalari bilan birgalikda suratga tushdi.

Dilshod ULUG‘MURODOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

4

JAMIYAT

2026-yil 30-sentabr, 203-son

Bugungi kunda energetika jahon iqtisodiyotining eng tez oʻzgarayotgan va strategik ahamiyati tobora ortib borayotgan sohalaridan biriga aylandi. Iqtisodiyotning raqamlashuvi, sanoat ishlab chiqarishining kengayishi, elektr transporti rivojlanishi, aholi turmush darajasi yuksalishi va ekologik talablar kuchayishi energiyaga ehtiyojni muttasil oshirmoqda. Shu bois, taraqqiy etgan davlatlar anʼanaviy energetika modelini qayta koʻrib chiqib, energiya samaradorligi, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, energiya saqlash tizimlari, intellektual tarmoqlar va raqamli boshqaruv texnologiyalariga asoslangan yangi energetik tizimni shakllantirmoqda.

КАЙТА ТИКЛАНУВЧИ ЭНЕРГИЯ МАНБАЛАРИ

ОШИШ ИШЛАБ КУВВАТЛАРИ МОДЕЛИ

ТАРМОQLARНИ АЙЛАШ

ИНВЕСТИЦИЯЛАР ВА ХАМКОРЛИК

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

USHBU MAQOLANI QORAQAL POQ TIL IDA HAM OʻQISH UCHUN QR-KODNI SKANER QILING!

Tahlil

“

Mamlakatimizda quyosh va shamol energetikasi jadal surʼatlarda kengaymoqda. Bugungi kunda umumiy quvvati 5602 megavatt boʻlgan 21 ta “yashil” elektr stansiya, jumladan, 15 ta quyosh va 6 ta shamol elektr stansiyasi ishga tushirildi.

”

ENERGETIKADA TEKNOLOGIK MUSTAQILLIK

Ikromjon RAHMONOV,
texnika fanlari doktori,
professor

Oʻzbekistondaham energetika sohasi iqtisodiy taraqqiyotning hal qiluvchi infratuzilmaviy asoslaridan biri sifatida jadal rivojlanmoqda. Soʻnggi yillarda elektr energetikasida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish, elektr va gaz tarmoqlarini modernizatsiyalash, xususiy va xorijiy investitsiyalarni jalb etish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy qilish boʻyicha katta hajmdagi ishlar amalga oshirildi. Qisqa fursatda sohaga qariyb 23 milliard dollar miqdorida toʻgʻridan toʻgʻri xorijiy investitsiya jalb etildi. Umumiy quvvati 9,5 gigavatt boʻlgan elektr stansiyalar ishga tushirildi, elektr va gaz tarmoqlari, podstansiyalar, transformatorlar hamda gaz taqsimlash quurilmalarini yangilashga 30 trillion soʻm yoʻnaltirildi.

Natijada 2016-2025-yillarda Oʻzbekistonda elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmi barqaror oʻsish tendensiyasini namoyon etdi. Xususan, 2016-yilda respublikada 59 milliard kVt/soat elektr energiyasi ishlab chiqarilgan boʻlsa, 2020-yilda 66,4 milliard kVt/soatga, 2022-yilda 74,3 milliard kVt/soatga, 2024-yilda 81,5 milliard kVt/soatga va 2025-yilga kelib 86,7 milliard kVt/soatga yetdi. Yaʼni oʻn yil davomida elektr energiyasi ishlab chiqarish hajmi 27,7

milliard kVt/soat yoki qariyb 46 foiz oshdi. Mazkur dinamika iqtisodiyot va aholining elektr energiyasiga ehtiyojlarini taʼminlash maqsadida energetika sohasida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini barpo etish va mavjud quvvatlarni rivojlantirish boʻyicha bajarilgan keng koʻlamli ishlar samarasidir.

Aynan shu sharoitda qayta tiklanuvchi energetikani rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Mamlakatimizda quyosh va shamol energetikasi jadal surʼatlarda kengaymoqda. Bugungi kunda umumiy quvvati 5602 megavatt boʻlgan 21 ta “yashil” elektr stansiya, jumladan, 15 ta quyosh va 6 ta shamol elektr stansiyasi ishga tushirildi.

Tanlash, boshqarish va rivojlantirish

Energetika sohasida erishilayotgan bunday natijalar iqtisodiyot uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Biroq energetika tizimi qanchalik katta va texnologik jihatdan murakkab boʻlib borsa, uning qanday texnologiyalarga tayanishi masalasi shunchalik muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy energetika faqat elektr stansiyaning oʻzi emas. U quyosh modullari, shamol turbinalari, invertorlar, energiya saqlash quurilmalari, kuch elektronikasi, transformator va kommutatsiya jihozlari, raqamli himoya, avtomatlashtirish, monitoring, dispatcherlik va sunʼiy intellektga asoslangan boshqaruv tizimlaridan iborat ulkan texnologik zanjirdir.

Shu nuqtayi nazaridan, Oʻzbekiston energetikasini rivojlantirishning navbatdagi bosqichida faqat yangi generatsiya quvvatlarini ishga tushirishning oʻzi yetarli emas. Endi asosiy masalalardan biri ushbu quvvatlarning texnologik poydevori qay darajada milliy iqtisodiyot, mahalliy sanoat, ilm-fan va muhandislik salohiyatiga tayanayotganini taʼminlashdir. Zero, energetika iqtisodiyotining tayanch sohasi ekan, uning kritik texnologiyalar boʻyicha uzoq muddatli tashqi qaramlik mamlakatning energetik xavfsizligi va iqtisodiy

“**Oʻzbekiston energiya resurslari bilan birga oʻz ilmi, muhandisligi va texnologiyalariga tayangan energetika tizimini shakllantira olsa, bu mamlakatning uzoq muddatli taraqqiyoti uchun eng muhim strategik ustunliklardan biriga aylanadi.**”

barqarorligiga bevosita taʼsir koʻrsatishi mumkin.

Bugun Oʻzbekistonda barpo etilayotgan koʻplab zamonaviy “yashil” energetika obyektlarida xorijiy investitsiya, texnologiyalar va uskunalar muhim oʻrin tutmoqda. Bu jarayon energetika tizimini qisqa muddatda modernizatsiyalash, ilgʻor jahon tajribasini olib kirish va yangi quvvatlarni tez ishga tushirish uchun katta imkoniyat yaratadi. Biroq uzoq muddatli istiqbolida mamlakat faqat tayyor texnologik yechimlarni isteʼmol qiluvchi emas, balki ularni oʻzlashtira oladigan, mahalliy sharoitga moslashtiradigan, ishlab chiqaradigan va yangi avlodini yaratadigan davlatga aylanishi zarur.

Shu maʼnoda, energetikada texnologik mustaqillik tashqi dunyodan texnologik

jihatdan uzilish yoki barcha uskunalarini toʻliq mamlakat ichida ishlab chiqarish degani emas. U, eng avvalo, strategik va kritik texnologiyalar boʻyicha milliy kompetensiyalarni shakllantirish, xorijiy texnologiyalarni oʻzlashtirish va mahalliyashtirish, zarur uskunalarini loyihalash, ishlab chiqarish, ekspluatatsiya qilish, taʼmirlash va modernizatsiyalash qobiliyatiga ega boʻlishni anglatadi. Yaʼni haqiqiy texnologik mustaqillik tanlash, boshqarish va rivojlantirish imkoniyatining mamlakatning oʻzida boʻlishidir.

Sanoat va fan integratsiyasi

Xorijiy texnologiyalar va investitsiyalar energetika taraqqiyoti uchun muhim resurs.

Ammo kritik uskunalar, ehtiyot qismlar, dasturiy taʼminot va servis xizmatlari boʻyicha mutlaq tashqi qaramlik qator xavflarni keltirib chiqarishi mumkin. Global bozordagi narxlar oʻzgarishi, logistika zanjirlari uzilishi, geosiyosiy vaziyat, eksport cheklavlari yoki muayyan ishlab chiqaruvchining bozordan chiqishi energetika obyektlarining ishonchli ekspluatatsiyasiga taʼsir qilishi ehtimoli bor.

Bundan tashqari, importga yuqori darajada bogʻliqlik har bir yangi energetika loyihasida katta miqdordagi valyuta resurslarini talab etadi. Agar texnologiyalar tayyor holda doimiy ravishda chetdan keltirilsa, mahalliy elektrotexnika, mashinasozlik, elektronika, dasturiy taʼminot va injiniring tarmoqlari rivoji uchun mavjud iqtisodiy imkoniyatlar toʻliq ishga tushmay qolishi hech gap emas. Aksincha, mahalliyashtirish darajasi ortishi yangi ish oʻrinlari, yuqori qoʻshilgan qiymatli mahsulotlar va milliy texnologik kompaniyalar paydo boʻlishiga zamin yaratadi.

Masalaning yana bir muhim jihati — raqamli mustaqillik bilan bogʻliq. Zamonaviy elektr energetikasida boshqaruv qarorlari tobora koʻproq maʼlumotlar, raqamli platformalar, avtomatlashtirilgan dispatcherlik tizimlari, prognozlash algoritmlari va sunʼiy intellekt texnologiyalariga tayanmoqda. Shuning uchun texnologik mustaqillik faqat “temir” yoki uskuna ishlab chiqarish bilan cheklanmasligi kerak. Energetik maʼlumotlarni saqlash va qayta ishlash, algoritmlar, dasturiy taʼminot va intellektual boshqaruv platformalari boʻyicha ham milliy yechimlarni shakllantirish strategik ahamiyatga ega.

Mamlakatimizda texnologik bazani shakllantirish uchun muayyan sanoat, ilmiy va kadrlar salohiyati mavjud. Elektrotexnika, metallurgiya, mexanika, mashinasozlik, elektronika va polimer materiallar ishlab chiqarish tarmoqlari mavjudligi qayta tiklanuvchi energetika uskunalarining ayrim elementlari va butlovchi qismlarini bosqichma-bosqich mahalliyashtirish imkonini beradi. Dastlab konstruktiv elementlar,

kabel mahsulotlari, elektr shkafllari, metall konstruksiyalar, transformator va kommutatsiya jihozlaridan boshlab keyinchalik invertorlar, kuch elektronikasi, energiya saqlash modullari va boshqaruv tizimlarigacha boʻlgan texnologik zanjimi chuqurlashtirish mumkin.

Bu jarayonda mahalliyashtirishning oʻzi ham maqsad emas. Asosiy vazifa — texnologiyani tushunish, uni takomillashtirish va keyingi avlod mahsulotini yaratada oladigan ilmiy-muhandislik muhitini shakllantirish. Shu sababli mahalliy ishlab chiqarish ilmiy tadqiqot, konstruktorklik ishlari, tajriba-sinov bazasi va sertifikatlash tizimi bilan birgalikda rivojlanishi kerak. Faqat shunda import oʻrmini bosish oddiy yigʻish jarayonidan haqiqiy texnologik kompetensiyaga aylanadi.

Xalqaro hamkorlik aynan shu maqsadga xizmat qilishi lozim. Oʻzbekiston Xitoy, Saudiya Arabistoni, Birlashgan Arab Amirliklari, Fransiya, Janubiy Koreya va boshqa mamlakatlar bilan energetika sohasida yirik loyihalarni amalga oshirmoqda. Endi bunday hamkorlikda investitsiya va tayyor uskuna bilan birga texnologiya transferi, qoʻshma ilmiy-tadqiqot markazlari, mahalliy mutaxassislarni tayyorlash, litsenziyalash va qoʻshma ishlab chiqarish mexanizmlariga yanada katta eʼtibor qaratish maqsadga muvofiq.

Oʻzbekiston energetikasi bugun sifat jihatdan yangi bosqichga kirdi. Yangi elektr stansiyalar, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, energiya saqlash tizimlari va zamonaviy elektr tarmoqlari ishga tushirilishi mamlakatning energetik salohiyatini sezilarli darajada oshirmoqda. Bu jarayon iqtisodiy oʻsish, aholi farovonligi va sanoatning raqobatbardoshligi uchun mustahkam energetik asos yaratadi.

Biroq energetika taraqqiyotining uzoq muddatli samarasi faqat ishga tushirilgan quvvatlar bilan emas, balki ushbu tizimni mamlakatning oʻzi qay darajada boshqara olishi, unga xizmat koʻrsata olishi, texnologiyalarni oʻzlashtirishi va kelgusida mustaqil ravishda rivojlantira olishi bilan ham belgilanadi. Shuning uchun “yashil” energetikaga oʻtish bilan texnologik mustaqillikni taʼminlash bir-biridan ajralmas strategik vazifalar sifatida qaralishi lozim.

Oʻzbekiston uchun eng maqbul yoʻl jahonning ilgʻor texnologiyalariga ochiq boʻlgan holda ularni bosqichma-bosqich oʻzlashtirish, milliy sanoat va ilm-fan bilan integratsiya qilish hamda kritik yoʻnalishlarda oʻz texnologik kompetensiyalarini yaratishdir. Ana shunda xorijiy investitsiyalar faqat yangi energetika obyektlarini emas, balki mamlakat ichida yangi bilim, yangi sanoat, yangi muhandislik maktabi va yuqori texnologiyali ish oʻrinlarini ham shakllantiradi.

Energetikada texnologik mustaqillik shunchaki uskunani mamlakatda ishlab chiqarish masalasi emas. Bu energetik xavfsizlik, iqtisodiy barqarorlik, raqamli suverenitet, milliy innovatsion salohiyat va kelajak avlodlar uchun raqobatbardosh iqtisodiyot yaratish masalasidir. Oʻzbekiston energiya resurslari bilan birga oʻz ilmi, muhandisligi va texnologiyalariga tayangan energetika tizimini shakllantira olsa, bu mamlakatning uzoq muddatli taraqqiyoti uchun eng muhim strategik ustunliklardan biriga aylanadi.

Hayotiy tashabbuslar qanotida

“MAHALLA YETTILIGI” – IQTISODIY OʻSISH VA IJTIMOIIY BIRDAMLIK ASOSI

Navoiy viloyatining Karmana tumanidagi Allon mahallasi azaldan mehnatkash, mirishkor, ishning koʻzini biladigan aholisining tashabbuskorligi bilan ajralib turadi. “Mahalla yettligi” koʻmagida ular barqaror daromadga ega boʻlib, qator yutuqlarga erishib kelmoqda.

— Mahallamizda 3760 nafar fuqaro yashaydi, — deydi Allon mahallasi raisi Sardon Joʻrayev. — Yil boshidagi xatlovda ishisiz 69 fuqaro borligi aniqlandi. Hozirgacha ulardan 40 nafari ishli boʻldi. Qolganlarini ham tadbirkorlik, chorvachilik va boshqa yoʻnalishlarga jalb qilish choralari koʻrilmoqda. Yil yakuniga qadar ishisizlikdan toʻliq xoli mahallaga aylanishni maqsad qilganmiz. Shuningdek, kam taʼminlangan 51 oilaga har tomonlama koʻmak berilib, ularni kambagʻallikdan chiqarish boʻyicha ishlamoqda. Aholi daromadini oshirishga alohida eʼtibor qaratilyapti. Ularning farzandlarini maktabgacha taʼlimga, maktab yoshidagilarini

toʻgaraklarga jalb qildik. Mahallamizda 7 ta ichki yoʻl bor. Ularning barchasi “Tashabbusli budget” mablagʻlari hisobidan toʻliq asfalt qilindi. Mahallamiz jinoyatchilikdan xoli hududga aylangan.

Mahalla xalqimizning koʻp asrlik qadriyatlarini, hamjihatlik va oʻzaro yordam anʼanalarini mujassam boʻlgan muhim ijtimoiy maskandir. U jamiyat va davlat oʻrtasidagi yaqin koʻprik vazifasini bajaradi. Mahallada aholining mahammolari oʻrganiladi, ehtiyojmand oilalar qoʻllab-quvvatlanadi, yoshlar va xotin-qizlar bilan alohida ishlanadi.

Allon mahallasida yashovchi Risolat aya Arabova ikki yil ilgari “yettilik” koʻmagida tomorqasida issiqxona qurgan

edi. Hozir mehnati ortidan barqaror daromad topmoqda.

— Shu mahallada 43 yildan buyon yashayman, — deydi Risolat Arabova. — Hozir 3 sotix issiqxonamiz bor. Bodring ekkamiz, hosil choʻgʻi baland. Mehnatimiz sabab bir yilda 60 million soʻm daromad qilamiz. Ayni vaqtda issiqxonamizni yanada kengaytirish harakatidamiz. Tomorqamizning qolgan qismiga ham issiqxona qursak, daromadimiz yanada oshadi.

Risolat ayaga yon qoʻshni boʻlgan Dilbar Islomova ham “mahalla yettligi” koʻmagidan mamnun. Unga ajratilgan 50 million soʻm kreditga chevarlik faoliyatini rivojlantirdi. U bajarayotgan bichish-tikishga talab doim yuqori.

— Yoshligimdan chevarlikka qiziqqanman, — deydi Dilbar Islomova. — Farzandli boʻlib, uyda qolganimda hunarim asqatdi. Bitta tikuv mashinasi bilan ish boshladim. Buyurtmalar koʻpaygach, faoliyatimni yanada kengaytirish uchun mahalla masʼullari koʻmagida imtiyozli kredit olib, yangi tikuv mashinalari xarid qildim. Shogirdlarimni ish bilan taʼminladim. Hozir yana 100 million soʻm kredit olib, ishlab chiqarishni yoʻlga qoʻymoqchiman.

Albatta, oilada ayol ham ish bilan band boʻlsa, turmush farovonligi oshadi. Farzandlar mehnatga oʻrganadi. Umuman, jamiyatda ayollar faolligi yaxshi natijalarga asos ekanini haqiqat. Buni oʻlgan yillardagi islohotlar va ularning ijobiy natijalarida koʻp bora guvoh boʻlyapmiz.

— Mahallamizdagi xotin-qizlardan 88 nafari “Ayollar daftari”ga kiritilgan, — deydi Allon mahallasi faoli Iroda Gʻulomova. — Ularni ish bilan

taʼminlash va barqaror daromadga ega qilish uchun barcha choralarni koʻryapmiz. Shuningdek, xotin-qizlarimiz orasida jinoyatchilik va oilaviy ajralishlarning oldini olish boʻyicha oilaviy qadriyatlar komissiyasi raisi bilan hamkorlikda ishlayapmiz. Bu borada bizga nuroniylar katta koʻmak bermoqda. Joriy yilda ajrashishga ariza topshirgan 7 ta oiladan 6 tasini yarashtirishga erishdik.

Mahallaning faxri ahil oila, faol fuqaro va undan oʻrnak olib ulgʻaygan yosh avloddir. Buni dasturiylar deb bilgan “mahalla yettligi”ning har bir masʼuli oʻz ishida doim sobit.

— Mahallamiz aholisi dehqonchilikdan tashqari chorvachilikda ham yaxshi natijalarga erishmoqda, — deydi Allon mahallasidagi hokim yordamchisi Dostonbek Eshpoʻlatov. — Yaqinda Moʻgʻulistondan keltirilgan zotli qoʻylarni band boʻlmagan aholiga tarqatdik. Hozir boshqa fuqarolarimiz ham qoʻshimcha daromad olish maqsadida ushbu qoʻylardan xarid qilmoqda. Chorvachilik rivojlanishi ortidan tadbirkorga sut mahsulotlarini mahallamizning oʻzida qayta ishlash taklifini berdik. Hozir tadbirkor bu boʻyicha oʻz hisobidan 15 ming dollarlik loyihani amalga oshirmoqda.

Bugun “mahalla yettligi” xalq tayanchi. Berilgan imkoniyat sabab tashabbuslar ular tomonidan qoʻllab-quvvatlanmoqda. Pirovardida aholining mahalla masʼullari timsolida islohotlarga ishonchi ortib bormoqda.

Gʻolib ABDUSALOMOV,
“Yangi Oʻzbekiston” muxbiri

TADBIRKORLIK TAVAKKALCHILIK EMAS

Oramizdagi odamlar

Bugun chiqindilarni boshqarish sohasida aholi, tadbirkor va davlat manfaatlarini uygʻunlashtirish masalasi tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Surxondaryo viloyatidagi “BIO TEXNO EKO” MCHJ ayni shu yoʻnalishda faoliyat yuritadi. Tadbirkor Ilhomjon Boqijonov boqindilarga ikkinchi hayot berish orqali tabiatni asrashga hissa qoʻshmoqda.

Qahramonimiz shu ishini birdan boshlab qolgani yoʻq. U talabalik davridayoq yer yuzida chiqindilar bilan bogʻliq masalalarni qiziqish bilan kuzatib borardi. Toʻqqiz yil davomida chiqindilarni qayta ishlash sirlarini oʻrgandi. Bu izlanishlar unga bir haqiqatni anglatdi: tadbirkorlikning asosi tavakkalchilik emas, ilmda!

Dastlab Termiz shahri, Termiz va Angor tumanlaridagi 96 ta mahalla ahliga sanitar-tozalik xizmati koʻrsatila boshlandi. Keyingi qadam esa soha uchun muhim yangilik boʻldi. Respublikada birinchi boʻlib Angor tumani Qoraqir massividagi 4 gektar yerda zamonaviy texnologiyali, bir kunda 500 tonna chiqindini saralash

va qayta ishlash quvvatiga ega zavod qurildi.

Prezidentimiz mazkur zavodga tashrif buyurib, faoliyatga eʼtibor qaratgani tadbirkor uchun katta ishonch va yanada yuksak masʼuliyat manbaiga aylandi. Bu ishonch ortidan yangi tashabbuslar davom etdi. Faoliyat yanada kengayib, chiqindilarni tashish, saralash va qayta ishlash korxonalari Qashqadaryo va Andijon viloyatlarida ham ochildi, aholiga sifatli xizmat koʻrsatish yoʻlga qoʻyildi.

— Tadbirkorlik faqat daromad olishdan iborat emas. Elga naf keltirish, yangi ish oʻrni yaratib, jamiyat farovonligiga xizmat qilish haqiqiy tadbirkorlikdir, — deydi Ilhomjon

Boqijonov. — Shu niyatda nafaqat sanitar-tozalik korxonalari, balki Toshkent, Andijon, Samarqand va Termiz shahrlarining bir necha mahallalaridagi koʻp qavatli uylarda boshqaruv-servis kompaniyalarini ham tashkil etdik. Qurilish tashkilotimiz bor. Bundan tashqari, chiqindilardan polietilen quvur ishlab chiqarishni yoʻlga qoʻygʻanmiz. Bogʻdorchilik va hunarmandlikka asoslangan loyihalarni ham mavjud.

Tadbirkor xalqaro hamkorlikka alohida eʼtibor bilan qaraydi. Jumladan, Janubiy Koreya, Yaponiya, Xitoy va Germaniya vakillari bilan kelishuvlar asosida bir necha loyiha doirasida ishlamoqda. Natijada unga qarashli korxona va tashkilotlarda 3500 ishchi-xodim mehnat qilmoqda. Hozir tadbirkor ishini yanada rivojlantirish uchun kadrlar masalasini kun tartibiga chiqardi. U yosh xodimlarini xorij tajribasini oʻrganish uchun chet elga oʻqishga yubormoqda.

Chiqindilarni boshqarish sohasidagi faoliyat bilan bir qatorda yangi yoʻnalishlarda ham tashabbuslar ilgari surilmoqda. Joriy yil boshida tadbirkor Sherobod tumanidagi Xoʻjaikon tuz koni imkoniyatlaridan unumli foydalanish, atrofida turizm va sogʻlomlashtirish maskanini tashkil etishga qaratilgan loyihaga start berdi. “KapaYurt” nomi berilgan bu loyiha boʻyicha qurilish ishlari 2035-yilga qadar davom etadi. Loyiha doirasida tuz qoʻlari, tuz koʻllari, tuzli uylar, oʻrmon, hayvonot bogʻi va MICE turizm maskani tashkil etiladi.

Ayni paytda mavjud tuz zaxirasini qazib olish va qadoqlash yoʻlga qoʻyilib, mahsulot xorijga eksport qilinmoqda. Buning uchun Germaniyada savdo uyi tashkil etildi. Hindistonda ham shunday doʻkon ochish loyihasi boshlangan.

Sarvar TOʻRAYEV,
“Yangi Oʻzbekiston” muxbiri

Mulohaza

BOLALAR KITOB O‘QIMAYAPTI(MI)?

Bekqul EGAMQULOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

Bir do‘stimiz joriy o‘quv yili boshida 8-sinfda o‘qiyotgan o‘g‘lini Buxoroning Qorako‘l tumanidagi xususiy maktabga joylashtirib keldi. Bu maktabda o‘qish pulli, qolaversa, o‘g‘li oiladan, ota-onasidan uzoqda yashaydi, qiynalishi, zerikishi mumkin. Lekin ota o‘g‘lining bilim olishini, kelajakda qiyalmasligini, hayotda o‘z yo‘lini topib ketishini istaydi. Shuning uchun ham bu ishga qo‘l urdi. U tavakkal qilmadi, balki o‘ylab-o‘ylab shu qarorga keldi. Darvoqe, tashabbus o‘g‘lining o‘zidan chiqqan. Shunday qilib, do‘stimizning o‘g‘li bugun poytaxtdan salkam 650 kilometr yiroqdagi maktabda bilim olmoqda.

Qiziq holat, shunday emasi? Odatda, ko‘pchilik yoshlar bilim olish maqsadida o‘z qishlog‘ini tashlab, shaharga yo‘l oladi. Yuqoridagi holatda esa o‘quvchi barcha imkoniyatga ega katta shaharni tark etib, yurtimizning chekka tumanidagi bir maktabga ketdi.

Nega bu voqeani esladim? Gap shundaki, keyingi paytlarda odamlar yo‘rtasidagi muloqotlarda, suhbat va uchrashuvlarda “Bolalar o‘qimay qo‘ydi” degan bahsli mulohazalar ko‘p aytiladigan bo‘lib qoldi. Xo‘sh, haqiqatan shundaymi? Rostdan ham hozirgi avlod o‘qimay qo‘ydimi? Bolalar savodsiz bo‘lib voyaga yetyaptimi?

Keling, ushbu savollarga javob topish uchun atrofiga bir nazar tashlab, mamlakatimiz ta‘lim tizimidagi holat va jarayonlarni tahlil qilib ko‘raylik.

Kutubxonalarda joy yo‘q

Hozir dunyoda, jumladan, O‘zbekistondagi yoshlar hayotida ham juda qiziq jarayon kechmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar farzandlarimizning vaqtini band etayotgani va tarbiyasiga salbiy ta‘sir ko‘rsatayotgani bor gap. Aslida, ijtimoiy tarmoqlar faqat o‘quvchilar, o‘smirlar va yoshlarni emas, balki beshikdagi go‘dakdan tortib, yetmish-sakson yoshni qoralagan kampir-u chollarni, dalada dehqonchilik qilayotgan dehqondan tortib, ko‘chada kirakashlik qilayotgan haydovchilarni ham domiga tortib bo‘lgan. Bunga isbot izlab yurish shart emas, e‘tiroz bildirishga ham o‘rin yo‘q. Har qadamda bu holatga duch kelyapmiz. Ijtimoiy tarmoqlarda bugun har bir soha vakillarining, bundan tashqari, qarindoshlar, sinfdoshlar, kursdoshlar va armiyada birga xizmat qilgan safdoshlarning muntazam muloqot qilib turadigan o‘z guruhlari bor.

Lekin shunday sharoitda ham o‘qiyman degan bola o‘qiyapti, izlanaypti, foydali mashg‘ulotlar bilan shug‘ullanyapti. Ulardan biri haqida yuqorida aytib o‘tdik: u ilm o‘rganish maqsadida uyidan olis bir tumanga yo‘l olgan. Qolaversa, maktablarga borib ko‘ring, o‘quvchilar va o‘qituvchilar bilan gaplashing. Bu dargohga chin ma‘noda o‘qish istagida borayotgan o‘g‘il-qizlar ko‘pchilikni tashkil etadi. Ular o‘qituvchilari atrofida birlashib, kitob o‘qiyapti, turli mashg‘ulotlarga qatnayapti, qo‘shimcha darslarga boryapti.

Albatta, ota-onasidan qo‘riqib yoki ularning zo‘rligi va qistovi bilan maktabga keladiganlar, o‘qishni ikkinchi darajali ish yoki ortiqcha yumush deb biladiganlar borligini ham inkor etib bo‘lmaydi. Lekin ular unchalik ko‘p emas, nazariyda. Aksariyat bolalar o‘qishni, hunar o‘rganishni va kelajakda yaxshi kasb egasi bo‘lishni istaydi.

Keyingi bir yilda Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasiga uch-to‘rt

marta bordim. Kutubxonada o‘tirib kitob o‘qishga joy yo‘q, o‘rindiqlarning barchasi band. Kimlardir hatto yerda o‘tirib, kitob mutolaa qilyapti. Demochimizki, kitob o‘qiyotganlar juda ko‘p. Ayrimlar badiiy asarlarni va o‘ziga kerakli adabiyotlarni smartfoni yoki noutbukiga yuklab olgan. Shuning uchun ular yo‘lda ham, metroda ham, uyda ham bu kitoblardan bemalol foydalanmoqda.

Poytaxtimizdagi boshqa kutubxona va axborot-resurs markazlarida ham ahvol shunday: kitob o‘qishga joy yetishmaydi. — Kitob dunyodagi eng bebaho, nondek aziz ne‘matlardan, — deydi Toshkent shahridagi “Bilim” axborot-kutubxona markazi direktori, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori Hafiza Karimova. — Bola qalbidagi eng go‘zal tuyg‘ular va chin insoniy fazilatlar badiiy asarlar hamda kitoblar mutolasi orqali asta-sekin shakllanib boradi. Yoshlar qaysi sohani tanlamasin, oldiga qo‘ygan maqsadi va orzusini amalga oshirish uchun, albatta, kitobga murojaat qiladi. Bugun kutubxonaga mutolaa uchun kelayotganlarning aksariyatini maktab o‘quvchilari va talabalar tashkil etadi. Ularning ilgma, o‘qishga intilishini ko‘rib, havasim keladi.

O‘tmishga nazar

Ba‘zilarning fikricha, ilgari, ayniqsa, sho‘rolar davrida odamlarda kitob o‘qishga ishtiyoq juda baland bo‘lgan. Shuning uchun ham kitoblar bugungidek 500, 1000 yoki 2000 nusxada emas, balki 50-100 ming adadda chop etilgan. Taniqli shoir va yozuvchilarning kitoblari do‘konlarda hatto yashirincha sotilgan.

To‘g‘ri, o‘sha paytda badiiy adabiyot o‘qishga qiziqish nisbatan kuchli edi. Odamlar kitob do‘konlaridan o‘zi yaxshi ko‘rgan asarlarni izlab topib o‘qirdi. Lekin maktab dasturlari va darsliklarni o‘qish hamda o‘zlashtirish hozirgi

darajadan baland emasdi. Xulosa shuki, o‘sha paytlarda ham o‘qishni istaganlar o‘qigan, istamaganlar esa yo‘q.

Gap isboti bilan. Bir do‘stimning aytishicha, 1977-yili 10-sinfni 50 o‘quvchi bitirgan. Shuncha yigit-qizdan bor-yo‘g‘i to‘rt nafari institutga o‘qishga kirib, oliy ma‘lumotli bo‘lgan. O‘sha to‘rt o‘quvchining ikki nafari ham maktabni bitirgan yili emas, balki keyingi yili oliy o‘quv yurtiga kirgan. “Sinfidoshlarimiz orasida o‘qishga kelmay, qo‘y boqib yuradiganlar ham, otasining o‘rniga dalaga ishga chiqadiganlar ham, shunchaki o‘qishni istamaydiganlar ham bor edi, — deydi do‘stim. — Maktabni bitirgandan so‘ng ularning ayrimlari xo‘jalikda traktorchil, brigadir, suvchi, oddiy ishchi bo‘lib ishladi. Maoshi tirikchiligi yarmaganidan nolg‘anlari ham bo‘ldi”.

Xo‘sh, bu borada bugungi ahvol qanday? Tan olib aytish kerak, hozir ayrim maktablarning bitiruvchilari yuz foiz oliy o‘quv yurtlari talabasi bo‘lmoqda. Albatta, keyingi yillarda oliy ta‘lim muassasalari soni nisbatan ancha ko‘paydi, lekin bu bir maktab o‘quvchilarining yuz foiz o‘qishga kirishiga asosiy sabab shu bo‘ldi deyish noto‘g‘ri.

Haqli xavotir

Bu yilgi o‘qishga kirish jarayoni yoshlarimizning ko‘pchiligi bilim olishni muhim

maqsad sifatida ko‘rayotganini tasdiqladi. Joriy yilda mamlakatimiz maktablarini salkam 500 ming o‘quvchi bitirdi. Ularning 333 ming 463 nafari oliy ta‘lim muassasalariga kirish test sinovlarida ishtirok etdi. Bu — har 100 bitiruvchidan taxminan 73 nafari oliy ma‘lumot egasi bo‘lishga qaror qilgan deganidir. Ular to‘plagan o‘rtacha ball ham avvalgi yillardagiga qaraganda sezilarli darajada yaxshilaniib, 92,5 ballni tashkil etdi. Ushbu ko‘rsatkich o‘tgan yili 80,9 ball edi.

Maktablardagi ta‘lim sifatini hududlar misolida olib ko‘rsak, quyidagi manzara hosil bo‘ladi. Joriy yilda Navoiy viloyati maktablarini bitirgan o‘quvchilarning 52,5 foizi, Buxoro viloyati maktablarini bitirgan o‘quvchilarning 37,9 foizi oliy o‘quv yurti talabasi bo‘lgan. Kuchli uchlikni Jizzax viloyati maktablari bitiruvchilari yakunlagan — 35,9 foiz.

Ko‘rinib turibdiki, bu yil talaba bo‘lish uchun raqobat nafaqat katta, balki juda yuqori bo‘lgan. Jumladan, 4825 bitiruvchi 189 ball, ya‘ni maksimal natijani qayd etgan. 2025-yilda bunday bitiruvchilar soni 619 nafarni tashkil qilgan edi. Qarang, maksimal ball qayd etganlar soni bir yilda 8 barobar ko‘payibdi. Bu natijaga faqat test tizimi nuqtayi nazaridan emas, balki yoshlarning fanlarni chuqur o‘zlashtirishga intilishi nuqtayi nazaridan ham qarash lozim. Darvoqe, joriy yilda barcha fandan tegishli sertifikatga ega abituriyentlar test sinovlaridan ozod qilindi, to‘g‘ridan to‘g‘ri tanlov bosqichiga o‘tkazildi.

Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vaziri yaqinda muxbirlarga bergan intervyulardan birida Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetida bu yilgi qabul vaqtida kuzatilgan holat haqida gapirib o‘tdi va hayratini yashirmadi. Uning aytishicha, universitetga 550 abituriyent qabul qilinishi kerak edi. Lekin 3200 abituriyent maksimal — 189 ball to‘plab, talaba bo‘libdi.

Xususiy maktabda ta‘lim olmoqchimisiz?

Keyingi yillarda yurtimizda davlat maktablari qatorida xususiy maktablar ham ko‘payib bormoqda. Ma‘lumotlarga qaraganda, birgina Toshkent shahriining o‘zida 100 dan ziyod xususiy maktab bor. Ulardagi to‘lov oyiga taxminan o‘rtacha 4 million so‘mdan 25 million so‘mgacha. O‘sha maktablar haqidagi xabar ijtimoiy tarmoqlarda rosa ommalashgani uchun ro‘yxatni keltirishni lozim topmadik. Viloyatlarda ham ko‘plab xususiy maktablar ochilmoqda. Ulardagi narx Toshkentdagiga nisbatan bir oz past bo‘lishi mumkin.

Nima uchun xususiy maktablar va ulardagi ta‘lim narxi haqida so‘z ochganimizni tushungan bo‘lsangiz kerak. Mana shu maktablarga o‘g‘il yoki qizingizni joylashtirmoqchi bo‘lsangiz,

ancha ter to‘kishingizga to‘g‘ri keladi. Chunki ularda ko‘pincha bo‘sh o‘rin bo‘lmaydi. Ishonmasangiz, telefon raqamlarini topib, qo‘ng‘iroq qilib ko‘ring. Bu bugun ko‘plab yoshlarimiz barcha imkoniyatga ega, xorijlik o‘qituvchilar dars beradigan maktablarda ta‘lim olishni istayotgani dalolatidir.

Bilim ortidan dunyo sari

Bugun o‘zbek yoshlarining orzulari allaqachon dunyoga yuz tutgan. Ular jahonning eng nufuzli oliy ta‘lim muassasalariga o‘qishga kirib, zamonaviy ilm-fan va texnologiya sirlarini o‘rganmoqda. Masalan, o‘tgan yilning yanvar-oktyabr oylarida xorijga 26,4 ming, jumladan, Rossiyaga 5836, Janubiy Koreyaga 3344, Turkiyaga 2256, Buyuk Britaniyaga 839, Germaniyaga 366 va AQSHga 318 yigit-qiz bilim olish maqsadida yo‘l olgan.

Prezident ta‘lim muassasalari, ixtisoslashtirilgan maktablar yoki oddiy qishloq maktabini tugatib, grant asosida dunyodagi eng nufuzli oliy o‘quv yurtlarida o‘qiyotgan yoshlarimiz qancha! Bu yoshlarning qiziqishi turlicha, albatta. Kimdir sun‘iy intellekt va dasturlash sohasida tadqiqot olib borsa, yana kimdir tibbiyot, iqtisodiyot, xalqaro munosabatlari yoki muhandislik yo‘nalishida bilim olmoqda. Ammo ularni birlashtirib turadigan umumiy jihat bor: ularning aksariyati

bilimni faqat shaxsiy manfaat uchun emas, balki kengroq maqsadlar yo‘lida sarflashga intilmoqda. Ular olgan bilimi va tajribasini Vatan taraqqiyotiga yo‘naltirish, yangi texnologiyalarni O‘zbekistonga olib kirish, zamonaviy biznes hamda ilmiy loyihalarni rivojlantirish va yosh avlodga o‘z tajribasini o‘rgatishni maqsad qilgan.

Bir misol keltiraman. Samarqand viloyatining Oqdaryo tumanida tug‘ilgan Shodiyorxon Abdoyitov Garvard universitetini tugatgan. U bemalol AQSHda qolishi yoki Yevropaning birorta davlatiga borib, yirik kompaniyalardan birida ishlashi mumkin edi. Buning uchun uning bilimi ham, iqtidori ham, imkoniyati ham yetarli edi. Lekin Shodiyorxon o‘z yurtida ishlashga qaror qildi. Uning ta‘lim sohasidagi tashabbuslari bugun ko‘plab yoshlarga ilhom bermoqda.

Ulug‘ maqsadlar yo‘lida

Oliy ma‘lumot olishga intilish ortishi tabiiy ravishda “Bu ehtiyoj kitobxonlikda ham ko‘rinmaytmi?” degan savolni keltirib chiqaradi. Keyingi yillarda davlatimiz rahbari tashabbusi bilan “Yosh kitobxon” tanlovi muntazam o‘tkazib kelinmoqda. Unda yuz minglab o‘g‘il-qizlar ishtirok etmoqda. Bu esa bugun o‘quvchi va talabalar bevosita kitob mutolasi bilan band ekanini anglatadi.

Bundan tashqari, “Yosh kitobxon oila” tanlovi ham yildan yilga ommalashib bormoqda.

2024-yilda bu tanlovda 94 ming oila qatnashgan bo‘lsa, joriy yilda qariyb 96 ming yosh oila ishtirok etish uchun onlayn ro‘yxatdan o‘tgan.

To‘g‘ri, tanlovda qatnashish ko‘rsatkichini barcha yoshlarning kitob o‘qish darajasi sifatida qabul qilib bo‘lmaydi. Ammo bu yurtimizda kitob o‘qishga qiziquvchi yoshlar borligini va ularning safi tobora kengayib borayotganini anglatadi.

Joriy yil boshida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga qaratilgan yangi chora-tadbirlar belgilandi. Xususan, Prezidentimizning “Yangi O‘zbekiston yoshlari — 2030” strategiyasini tasdiqlash hamda yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoni bilan tasdiqlangan “Yangi O‘zbekiston yoshlari — 2030” strategiyasini amalga oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar dasturida eng ko‘p kitob o‘qigan o‘quvchi va talabalar o‘rtasida “TOP-100 kitobxon” tanlovin o‘tkazish hamda g‘oliblarni rag‘batlantirish nazarda tutildi. Har bir g‘olibga bazaviy hisoblash miqdorining 25 baravari miqdorida mukofot berilishi belgilangan. Yana bir muhim maqsad yoshlarning kitobxonlik ko‘rsatkichini yiliga o‘rtacha 12 ta kitobga yetkazish va elektron kitob platformalaridan foydalanish qamrovini kengaytirishdir.

To‘g‘ri, butun yurtimizda hamma yosh kitob o‘qiyapti degan xulosa kelishga hali erota. 2025-2026-yillarda “Ijtimoiy fikr” markazi tomonidan o‘tkazilgan so‘rov natijalariga ko‘ra, respondentlarning 16,4 foizi har kuni, 16,5 foizi esa haftada bir necha marta kitob o‘qishini aytgan. Bu raqamlar biz kutgandan ancha past. O‘quvchilar orasida hozirgi olim, yozuvchi va shoirlarimiz u yoqda tursin, Beruniy, Xorazmiy, Ibn Sino, Forobiy, Amir Temur, Mirzo Ulug‘bek, Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi dunyo tan olgan buyuk ajdodlarimizni, yurtimiz ozodligi uchun kurashgan jaddi ma‘rifatparvarlarini ham bilmaydiganlar uchrab turadi.

Shunday bo‘lsa-da, xavotirlanishga asos yo‘q. Chunki keyingi yillarda yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirish borasida qilinayotgan ishlar o‘zining ijobiy natijalarini bera boshladi. So‘rovmnoma e‘tibor qaratadigan bo‘lsak, har kuni kitob o‘qiydiganlar ulushi 2025-yildagi 10,2 foizdan 2026-yilda 16,4 foizga oshgan. Demak, ijtimoiy tarmoqlarning zararli jihatlarini tushunib borayotgan va kitob o‘qishga ishtiyoqi ortayotganlar soni bir yilda 6,2 foiz ko‘paygan. Shu o‘rinda so‘rovmnoma qatnashganlarning ko‘pi aynan badiiy kitob o‘qish masalasida fikr bildirganlarni ham e‘tiborga olish lozim.

Bundan xulosa qilish mumkinki, O‘zbekistonda kitob mutolaasi bilan shug‘ullanyotgan yoshlar safi kengayib bormoqda. Zero, kitob o‘qiyotgan avlod faqat bugunning o‘quvchisi emas, balki ertangi kunning yetuk mutaxassisi, olimi, muhandisi, shifokori, o‘qituvchisi, tadbirkori va rahbarlari. Boshqacha ta‘riflasak, ular mamlakatning ertangi intellektual salohiyatidir.

Gapimizga nuqta qo‘yishdan oldin sarlavhadagi asosiy savolga yana bir bor to‘xtalib o‘tsak: bolalar kitob o‘qimayaptimi?

Hech bir soha vakili kitob o‘qimay, kitobga oshno bo‘lmay turib, o‘z oldiga qo‘ygan maqsadiga erisha olmaydi. Ilm olinay, kasb sirlarini o‘rganmay, ilmiy asarlar va yangiliklarga tayanmay, biror ixtiro qilish juda qiyin.

Albatta, telefon va turli ijtimoiy tarmoqlar rivojlangan bugungi davrda kitob mutolaasi o‘z ahamiyatini yo‘qotib qo‘yishi mumkin degan xavotirlar ham yo‘q emas. Ammo kutubxonalarimizdagi tirbandlik, qimmat bo‘lsa-da, xususiy maktablarda bo‘sh joynoy yo‘qligi, maktab bitiruvchilarining katta qismi oliy o‘quv yurtlariga kirishga intilayotgani, xorijdagi yetakchi universitetlarda o‘qishni istayotganlar sonining yil sayin ko‘payib borayotgani, yoshlarning kitobxonlik tanlovlaridagi faol ishtiroki, milliy va xalqaro sertifikatlarga qiziqishi hamda yuqori natijalarga intilishi mutlaqo boshqa manzarani ko‘rsatmoqda. Ularning ko‘pi o‘qiyapti, izlanaypti va ulug‘vor maqsadlar bilan yashaypti.

“Yangi O‘zbekiston” va “Правда Востока” gazetalar tahririyati” DM

MUASSIS:
O‘zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi

Bosh muharrir:
Salim DONIYOROV

Qabulxona: (71) 233-56-33
E‘lonlar bo‘limi: (71) 233-70-98

Tahririyatga kelgan qo‘lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazeta tahririyat kompyuter markazida sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifatli chop etilishiga “SHARQ” NMAK mas‘ul.

E-mail: info@yuz.uz
Be6-ca6ir: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Devonxona va ishonch telefoni:
(71) 233-56-60

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
tomonidan 2020-yil 13-yanvarda 1047-raqam bilan ro‘yxatga olingan.
Nashr indeksi — 236. Buyurtma — G-946.
29323 nusxada bosildi.
Hajmi — 3 tabaq. Ofset usulida bosilgan. **Qog‘oz bichimi** A2.
Bahosi kelishilgan narxda.

“SHARQ” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko‘chasi, 41-uy.

Navbatchi muharrir: Risolat Madiyeva
Musahhih: Nasiba Abdullayeva
Dizayner: Xurshid Abdullayev

Manzilimiz:
100060, Toshkent shahri,
Shahrisabz ko‘chasi, 85-uy